

**Books and Chapters in edited Volume/Books Published
and Papers Published in National/International
Conference Proceedings**

2018-19

Orient BlackSwan

Prelude

A
Textbook for
College
Students

Board of Editors

Prelude

A Textbook for College Students

A Compulsory English Textbook for first-year BCom and BSc/
BSc (IT)/BCA (Science) students at Gondwana University, Gadchiroli,
prepared as per the Choice-Based Credit System (CBCS) guidelines
of the University Grants Commission (UGC).

Board of Editors

Chief Editor

Dr Shriram G. Gahane

Adarsh Arts and Commerce College, Desaiganj (Wadsa)

Members

Dr Nikita Mishra
G. W. College, Nagbhid

Prof. Immanuel Kondra
Janata College, Chandrapur

Dr Amol Raut
Yashoda Girls' College, Nagpur

Dr Savita Deogirkar
V. M. V. College, Nagpur

Prof. S. Venkataramana
Shivaji College, Rajura

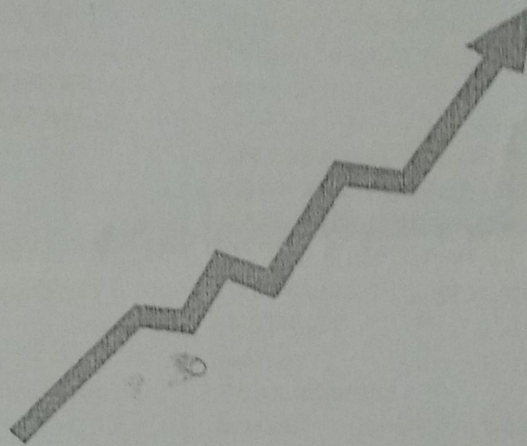

Orient BlackSwan

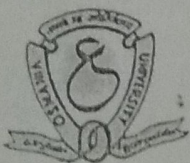
71st ALL INDIA
COMMERCE CONFERENCE
of ICAI

20 – 22 December, 2018

CONFERENCE THEME:

**Innovations,
Entrepreneurship &
Sustainable Development**

Organised by :
DEPARTMENT OF COMMERCE, Osmania University,
Hyderabad, Telangana State

In Collaboration with:
Telangana State Council of Higher Education
Institute of Public Enterprise

SOUVENIR

280

**INNOVATION, SKILL
DEVELOPMENT FOR
ENTREPRENEURSHIP**

Authors

Dr. Ravindra Dadarao Gaikwad
Asso. Prof. Dept. of Commerce Shri
Madhavrao Patil Mahavidyalaya,
Murum, Tq

Prof. Sudhir Vaijanathrao
Panchagalle,
Asso. Prof. Dept. of Commerce
Omerga Dist Osmanabad.

**AN ANALYSIS OF NPAS (NON-
PERFORMING ASSETS) OF
COMMERCIAL BANKS OF
INDIA AND THEIR RECOVERY**

Authors

Shubhadeep Chakraborty
Assistant Professor of Finance in
Impact College Patna, under
Aryabhata Knowledge University.

Dr. Shashank Bhushan Lall
Professor of College at Vanija
Mahavidyalaya, Patna University.

**ISSUES AND CHALLENGES
FACING INDIAN INSURANCE
BANKING SECTOR**

Authors

Sahendra Kumar
Research Scholar Faculty of
Commerce, Jai Prakash University
Sarfaraz Ahmad

Research Scholar Faculty of
Commerce, Jai Prakash University
Rajesh Kumar Roy
Research Scholar Faculty of
Commerce, Jai Prakash University

**FINANCIAL INSTITUTIONS
AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT: A STUDY ON
KSSIDC AND KSFC IN
KARNATAKA**

Authors

Yenkatanarayana Miriyam
Assistant Professor Department of
Commerce, Government Degree
College, Sindhanur, Raichur (Dt),
Karnataka.

H Ramakrishna
Associate Professor Department of
Commerce Government First Grade

College, Kurugodu, Ballari (Dt),
Karnataka
Cell: 9481566612

**PERFORMANCE EVALUATION
OF REGIONAL RURAL BANKS
IN KARNATAKA- A
COMPARITIVE STUDY OF
PKGB AND KGB**

Authors

Lavakumar E
Research Scholor
Department of Commerce, Gulbarga
University, Kalaburagi
Dr. Waghmare Shivaji
Professor Department of Commerce
Gulbarga University Kalaburagi

**A STUDY OF MANAGEMENT
OF NON-PERFORMING ASSETS
IN RDCC BANK**

Authors

Pralladareddy
Assistant professor, Department of
commerce, Government First Grade
College, Turuvihal, Raichur (DT),
Karnataka.

**AN EVALUATION OF E-
BANKING SERVICE USERS IN
NATIONALIZED AND PRIVATE
SECTOR BANKS WITH
REFERENCE TO RAICHUR
DISTRICT**

Authors

Anandakumar
Lecturer in Commerce, Government
Degree college, Sindhanur, Raichur
(DT), Karnataka.

**AN ASSESSMENT OF ASSETS
QUALITY OF SELECT PUBLIC
AND PRIVATE SECTOR BANKS
IN INDIA**

Authors

Dr Sangita
Assistant Professor, Department of
Commerce, Maharshi Dayanand
University, Rohtak
Dr Kuldip Singh Chhikara
Professor, Department of Commerce,
Maharshi Dayanand University, Rohtak

**BANKING AND INSURANCE
INDIA : AN APPRAISAL**

Authors

Dr. Shambhoo Nath Choudhary
Asst. Prof., Dept. of Commerce,
M.L.S.M. College, L.N.M.U., Dar

**A STUDY OF AGRICULTURAL
CREDIT AND ITS
BENEFICIARIES - IN CONT
OF SIWAN DISTRICT OF
BIHAR.**

Authors

Dr. Mithilesh Kumar
+2 Teacher in Commerce, Rajer
Collegiate School Cum Inter C
Chapra.

**A STUDY OF INNOVATION
BANKING SECTOR DURIN
LAST 5 YEARS (A CASE S
OF PUBLIC SECTOR BANK)**

Authors

Dr. Anupam Vidyarthi
Vice- Principal, Jaipuria College,
Lucknow, Saksham Kumar Sriva
Research Scholar, Department of
Applied Economics, University of
Lucknow

Prof. (Dr.) Bimal Jaiswal
Faculty of Commerce, University of
Lucknow

Dr. Bhuvana Venkatraman,
St. Thomas College, Bhilai,
Chhattisgarh

**BANKING AND INSURANCE
SECTOR: ISSUES AND
CHALLENGES**

Authors

Dr. Vijay Arjun Bankar
G.W. Arts and Commerce Coll
Nagbhid, Dist. Chandrapur.
Dr. Mohan Jagnade
G.W. Arts and Commerce Coll
Nagbhid, Dist. Chandrapur.

**BANKING CONTEMPORARY
ISSUES AND CHALLENGES
STUDY OF STATE BANK OF
INDIA.**

Prof. K.S Jaiswal
Professor, Dept. of commerce, Faculty of
Commerce and Mgt Studies, Mahatma
Gandhi Kashi Vidyapith, Varanasi,

Ayush Kumar
Assistant Professor, Dept. of
Commerce, Faculty of Commerce and
Management Studies, Mahatma Gandhi
Kashi Vidyapith, Varanasi,

**A STUDY OF PROBLEMS &
CHALLENGES TO ORGANIZED
CONVENIENCE/DISCOUNT
STORES IN DELHI NCR**

Author
Dr Kapil Malhotra
Assistant Professor, Department of
Commerce, Maharshi Dayanand
University, Rohtak. Haryana- 124001,

**DIGITAL MARKETING
PRACTICES AND CONSUMER
HABITS IN INDIA: EXPLORING
THE ROAD AHEAD**

Authors
Shamael Z Khan
Research Scholar, Dept. of Applied
Economics, University of Lucknow,
Lucknow

Dr. Anoop Kumar Singh,
Assistant Professor, Dept of Applied
Economics, University of Lucknow,
Lucknow

**E-RETAILING: CHALLENGES OF
THE MOUSE**

Author
Kumari Rajni
PDF Scholar, Department of
Economics, Banaras Hindu University

**DIGITAL MARKETING: NEED
FOR TODAY'S SCENARIO**

Author,
Goral Sonappa Dajiba
Head Commerce and Management
Dept. R.B.Madkholkar Mahavidyalaya,
Chandgad Dist: Kolhapur (M.S).

**DIGITAL MARKETING: FUTURE
OF ENTERPRISE, BRANDING
EFFECTIVENESS AND
CONSUMER BEHAVIOUR
PERCEPTION**

Authors
Yashwant
Faculty Member, Himachal Pradesh
University Business School, H. P.
University, Summer Hill, Shimla-5, H.P.
Mayank Sharma
Doctoral Research Scholar, Himachal
Pradesh University Business School, H.
P. University, Summer Hill, Shimla-5,
H.P.

**PERCEPTION OF JOB SEEKERS
TOWARDS DIGITAL JOB
ADVERTISEMENTS: A
THEORETICAL FRAMEWORK**

Authors
Rekha Sukhani
Research Scholar, The IIS University,
Jaipur
Dr. Ankita Jain
Associate Professor, Department of
Management, The IIS University, Jaipur
Dr. Varsha Choudhary
Assistant Professor, Department of
Management, The IIS University, Jaipur
Ms. Pratishtha Bhardwaj
Research Scholar, The IIS University,
Jaipur

**STARTEGIES AND OVERVIEW
OF DIGITAL MARKETING IN
INDIA**

Authors
Mrs. Ratnavva Halli
Asst Professor in Department of
Commerce, Duddupudi Degree
College for Women, Sindhanur-
584128 (Karnataka)
Mr. Suguraiah Salimath
Asst Professor in Department of
Commerce, Duddupudi Degree
College for Women, Sindhanur-
584128 (Karnataka)

**THE ROLE OF GLOBALISATION
ON ENTREPRENEURSHIP
DEVELOPMENT**

Authors
Dr. Mohan Sheshrao Jagnade
G.W.Arts & Commerce College,
Nagbhid.
Prof. Dr. Vajay Bankar
G.W.Arts & Commerce College,
Nagbhid.

**ROLE OF DIGITAL MARKETING
IN SHAPING THE BEHAVIOUR
OF CONSUMERS FOR
GOODS-A CASE STUDY
BHOVAL CITY**

Authors
Dr Pradeep Kumar
Professor, Govt. Hamdani
Commerce College, Barkhanda
University, Bhopal
Mir Javeed Iqbal
Research Scholar, Barkhanda
University, Bhopal

**DIGITAL MARKETING
OPPORTUNITIES AND
IMPLICATIONS.**

Authors
Suneel Kumar
Research Scholar, Dept. of
Vinoba Bhave University,
Dr. Amitava Samanta
Asst. Professor, Dept. of
Vinoba Bhave University,

**AN OVERVIEW OF
EFFECTIVENESS OF
DIGITAL MARKETING**

Authors
Dr. Sudhakar Uddhavar
Jadhavar
S C College of Arts and
Vadgaon, Pune -41
Prin. Dr. B. R. Sangale
Pratibha College of Computer
Computer Studies, Pimpri

**IMPACT OF DIGITAL
MARKETING ON YOUNG
INDIA**

Authors
Rachana Singh
Research Scholar, A.P.S.
Rewa (M.P.) - 486001
Prof. Awadh Pratap
Professor, Govt. Thakur
College, Rewa (M.P.) -

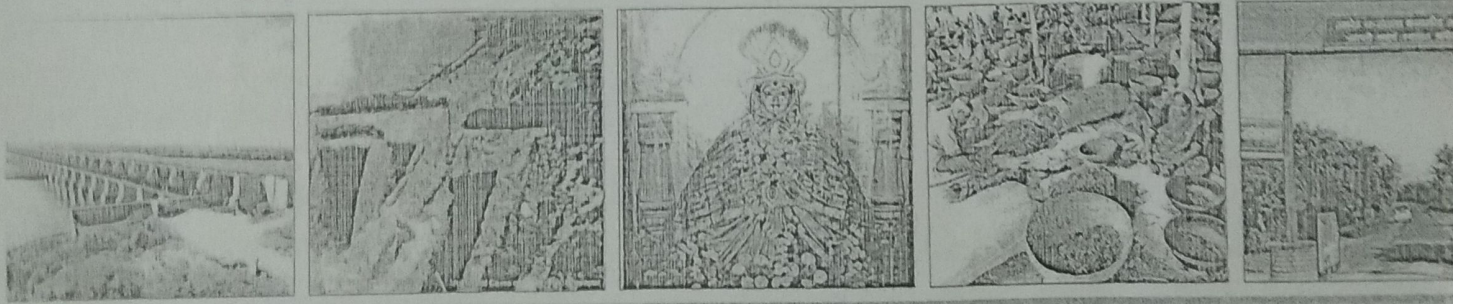
**DETERMINANTS OF
EXPERIENTIAL MARKETING
DIGITAL AGE: AN
EXPLORATORY STUDY
INDIAN RESTAURANTS**

Dr. Bankar
राष्ट्रीय सामाजिक विज्ञान संशोधन परिषद, नवी दिल्ली (ICSSR) प्रायोजित

विदर्भ अर्थशास्त्र परिषद

४३ वे वार्षिक अधिवेशन २०१९
दि. २ व ३ फेब्रुवारी २०१९

अर्थवेध (स्मरणिका)

बॅकवर्ड क्लास युथ रिलीफ कमिटी, खामला रोड, नागपूर द्वारा संचालित

भिवापूर महाविद्यालय, भिवापूर

Accredited with Grade B (CGPA-2.54) by NAAC, Bengaluru

मुख्य संपा
डॉ. सुनिल शि

Attested

Principal

283

जागतिकीकरणाच्या भारतीय अर्थव्यवस्थेतील उपलब्धी व मर्यादा

✓ डॉ. विजय बनकर
गोविंदराव चारजुरकर महाविद्यालय, नाशिक
 डॉ. श्रीकृष्ण बोंडे
आर.एस.विडकर महाविद्यालय, विणजवाट

जागतिकीकरणाची पार्श्वभूमी :

जागतिकीकरणाची प्रक्रिया तशी नवीन नाही. अॅडम स्मिथ या अर्थशास्त्रज्ञाने आर्थिक विकासास चालना देण्यासाठी अनिर्बंध व्यापार पुरस्कार करून उदारीकरण व जागतिकीकरण या प्रक्रियेची शिफारस केली. तसेच त्याने रोजगार निवडण्याचे मुक्त बाजार व देशांतर्गत व परकीय व्यापार मुक्त असावा असे सुचविले. स्मिथच्या या सुचनांची अंमलबजावणी केल्याने १९ व्या शतकात भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेचा विकास झाला. मुक्त व्यापार व विदेशी गुंतवणूकीस परवानगी ही जागतिकीकरणाची दोन क्षेत्रे विचारात घेतल्यास सुवर्ण युगाच्या काळात म्हणजे १८९० ते १९१३ या पहिल्या महायुद्धाच्या काळात व्यापार धर्माच्या वाढीतून जागतिकीकरणाची प्रक्रिया सुरुच होती असे म्हणता येते. युरोपियन राष्ट्रे व त्यांच्या वसाहती यांच्यात अनुक्रमे भांडवल व कच्चा माल वाहतूक देवघेव चालूच होती. या प्रक्रियेतून भांडवलशाहीच्या अर्थव्यवस्थांचा शिरकाव वसाहतीच्या अर्थव्यवस्थेमध्ये झाला.

अनियंत्रित भांडवलशाहीत तसेच उदारीकरण आणि जागतिकीकरण या प्रक्रियांमध्ये कामगारांचे शोषण होत असे. भांडवलशाहीतील अंतर्विरोधामुळे ही अर्थव्यवस्था कोसळू शकते असे विचार साम्यवादी विचारवंत कार्ल मार्क्स याने मांडले. मार्क्सच्या विचारांचा प्रभाव पडून रशिया, चीन व पूर्व युरोपातील पोलंड, रूमानिया, बल्गेरिया, हंगेरी, झेकोस्लाव्हीया, युक्रेन, कोरीया इत्यादी राष्ट्रांमध्ये आर्थिक व्यवहारावर सरकारचे पूर्ण नियंत्रण असलेली समाजवादी अर्थव्यवस्था स्थापन आली. आणि जगामध्ये भांडवलशाही आणि समाजवादी अर्थव्यवस्था यांच्यात अस्मर भिन्नता असलेल्या अर्थव्यवस्था उदयास आल्या.

१९३० मध्ये जगात महामंदी आली. या महामंदीचे विश्लेषण करून केन्स या अर्थशास्त्रज्ञाने आर्थिक मंदी व बेकारीस उपाय योजण्यासाठी भांडवलशाहीच्या कार्यपध्दतीत सरकारचा हस्तक्षेप असावा. असे सुचविले. त्यानुसार इंग्लंडने आर्थिक व्यवहारावर निर्बंध घातले. दुसऱ्या महायुद्धानंतर आर्थिक व्यवहारावर सरकारचे नियंत्रण असावे हा विचार प्रभावी झाला व आर्थिक नियोजनाचे धोरण अनेक देशांनी स्विकारले.

सुपूर्ण जगाचे एका मोठ्या बाजारपेठेत रूपांतर होण्याच्या प्रक्रियेत जागतिकीकरण म्हणतात. वस्तू आणि सेवा तसेच भांडवल आणि रम यांच्या व्यापारावरील निर्बंध उठवून जागतिक

पातळीवर व्यापार खुला करण्याची प्रक्रिया यात समाविष्ट आहे. खऱ्या अर्थाने ही प्रक्रिया १९ व्या शतकातून सुरु झालेली आहे. भांडवलशाहीची वाढ, उपलब्ध साधने दळणवळण, टेलिग्रामपासून ते २० व्या शतकातील हवाई मार्ग, दुरध्वनी, संगणक, बहुराष्ट्रीय कंपन्या, व्यापार आणि गुंतवणुकीवरील निर्बंध सैल होण्यातून ही प्रक्रिया सुरु झाली. विसाव्या शतकाच्या उत्तरार्धात आणि एकविसाव्या शतकाच्या पूर्वार्धात माहिती तंत्रज्ञान, इंटरनेट आणि सेवांचा उदय आणि पुढे व्यापार जागतिक पातळीवर खुला झाल्याने जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेने वेग घेतला.

जागतिकीकरणाचा अर्थ व व्याख्या :

जागतिकीकरण ही संकल्पना अतिशय व्यापक असून अर्थव्यवस्थेतील अनेक क्षेत्रांचा समावेश जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेमध्ये झालेला आहे. त्यामुळे प्रत्येक तत्वज्ञानांनी जागतिकीकरणाचा अर्थ अनेक दृष्टीकोनातून घेतला आहे. जागतिकीकरण म्हणजे देशाची अर्थव्यवस्था जगाच्या आर्थिक व्यवस्थेशी जोडणे होय किंवा जागतिक बाजारासाठी देशाची अर्थव्यवस्था खुली करून देणे म्हणजे जागतिकीकरण होय. भारताच्या नविन आर्थिक धोरणाचा जागतिकीकरण हा महत्वाचा भाग होय.

१) डॉ. दिपक नायर :- 'राष्ट्र-राज्यांच्या भौगोलिक सिमांपलीकडे जाऊन आर्थिक व्यवहारांचा झालेला विस्तार म्हणजे जागतिकीकरण होय.'

२) श्रवणकुमारसिंग :- 'जागतिकीकरण म्हणजे सर्व राष्ट्रांची एक बाजारपेठ निर्माण करणे आणि त्या बाजारपेठेत जगातील साधनसामुग्री आणि भांडवलाचे सुलभ परिचलन निर्माण करणे होय'

जागतिकीकरणाच्या दृष्टीने भारताने तयार केलेली पार्श्वभूमी व व्युत्पत्ती :

१९९० च्या दशकात भारतातील राजकीय स्थिरता व वारंवार झालेल्या सत्तांतरामुळे भारतीय अर्थव्यवस्था जुलै १९९१ मध्ये अत्यंत अडचणींना तोंड देत होती. परकीय चलनाची गंगाजळी खुपच कमी झाली होती. महागाई आक्रांशक भिडलेली होती, अंदाजपत्रकातील तुट वाढली होती. भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील विदेशी गुंतवणूकदारांचा विश्वास कमी होऊन अर्थव्यवस्थेतील गुंतवणूकीचा ओघ कमी झालेला होता. भारताने

Attested

Principal

Principal

Principal

Dr. Salokar
One Day Interdisciplinary National Conference
on

“Drug Addiction-A Main Problem Of Indian
Society In Current Scenario”

Dt.1st March, 2019

With ISSN 2394-8426 International Impact Factor 5.682
Peer Reviewed Journal

Organized by

Department of Sociology

Mahila Mahavidyalaya, Gadchiroli (Maharashtra)

In Association with

Gondwana University, Gadchiroli and

Vidarbh Marathi Samajshatra parishad

Published By
Chief Editor,

Gurukul International Multidisciplinary Research Journal, Pune.
Mo. +919273759904 Email: chiefeditor@gurukuljournal.com
Online Available At : <http://gurukuljournal.com/>

'RESEARCH JOURNEY' International E-Research Journal

Impact Factor = (SIF) = 6.625 (2019)

Vol.-VIII, Issue-1 (B)

Peer Reviewed Journal

E-ISSN :

2348-7143

Jan.-March

2021

Impact Factor = 6.625¹

E-ISSN = 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOWS ASSOCIATION'S

RESEARCH JOURNEY

International E-Research Journal

PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

January-February-March 2021

Vol.-VIII, Issue-1 (B)

Chief Editor -

Dr. Dhanraj T. Dhangar,

Assist. Prof. (Marathi)

MGV's Arts & Commerce College,

Yeola, Dist - Nashik [M.S.] INDIA

Executive Editors :

Dr. Tejesh Beldar, Nashikroad (English)

Dr. Gajanan Wankhede, Kinwat (Hindi)

Mrs. Bharati Sonawane, Dhusawal (Marathi)

Dr. Rajay Pawar, Goa (Konkani)

Our Editors have reviewed papers with experts' committee, and they have checked the papers on their level best to stop furtive literature. Except it, the respective authors of the papers are responsible for originality of the papers and intensive thoughts in the papers. Nobody can republsh these papers without pre-permission of the publisher.

- Chief & Executive Editor

SWATIDHAN INTERNATIONAL PUBLICATIONS

For Details Visit To : www.researchjourney.net

*Cover Photo (Source) : Internet- Covid 19-Vaccination (Hon. Prime Minister of India Narendra Modi & Hon. President of U.S.A. Joe Biden)

© All rights reserved with the authors & publisher

Price : Rs. 1000/-

INDEX

Paper No.	Title	Author Name	Page No.
1	Alcoholism: Major Cause Of Domestic Violence	Dr. Hansa Tomar	1-5
2	Drug Abuse-A Main Problem Of Indian Society In Current Scinario	Dr. Sharayu Gahirwar	6-7
3	Government And Administration Role On Drug Abuse	Dr. Prof. Abhay Butle	8-9
4	Effect of Tobacco and Wine Addiction on the Financial Position of the Addicts of Gadchiroli District	Aniruddha Sunil Gachake	10-11
5	MUKTIPATH : The way of transformation Bandi (Ban) into Mukti (Freedom) Combat against tobacco and alcohol in Gadchiroli	Dr. Dilip Keshawrao Barsagade	12-16
6	Drug Addiction and Mental Health	Dr. Madhu Prabhakar Khobragade	17-19
7	Government And Various Agencies Role In Drug Addiction	Dr. Devendra R. Bhagat	20-23
8	Drug Addiction	Dr. Kailas V. Nikhade	24-25
9	Alcoholism-Stigma On Indian Society	Dr. Nilima Dawane	26-27
10	Menace of Drug Addiction and the Role and Personal Commitment of the People towards Solving this Problem and Building Nation	Mr. Vinod Manoharrao Kukade	28-30
11	Addiction: A Social Problem In India	Sabiha I. shaikh	31-35
12	Drug Addiction: Causes, Symptoms and Possible Remedies	Dr. Shriram G. Gahane	36-39
13	Globalization, Professional Ethics, Human Values and Drug Addiction	Dr. Prof. Vijaya N. Kannake	40-42
14	Side Effects Of Drug Addiction On Family	Prof. Yogesh Krishnarao Patil	43-44
15	Drug Abuse- Need To Control	Yogeshwar Pikalmunde	45-47
16	Side effects of drug addiction on family, society as well as physical and psychological factors	Anita Sarve	48-50
17	व्यसनाधिनता एक सामाजिक समस्या	प्रा. डॉ. अशोक एन. सालोटकर	51-54
18	महात्मा गांधीजींचे व्यसनविषयक विचारकार्ये आणि सद्यस्थिती	प्रा. डॉ. दशरथ धर्माजी आदे	55-57
19	जागतिकीकरण आणि नैतिक आव्हाने	डॉ. अजय पेत्रस बोरकर,	58-61
20	व्यसनाधिनता तरूण पिढीसमोर आव्हाने	देवानंद जे. गोरडवार, अविनाश दिवाकर भुरसे	62-64
21	व्यसनाधिनतेचे दुष्परिणाम वनियंत्रणात्मकउपाययोजना	प्रा. दिलीप जीवन रामटेके	65-69
22	मद्यपान आणि अंमली पदार्थांची सामाजिक समस्या-कारणे आणि उपाय	डॉ. एस. एस. कुंभारे	70-75
23	व्यसनाधिनता : समकालीन भारताची एक गंभीर समस्या	प्रा. डॉ. गजेंद्र मानिकराव कडव	76-78
24	तंबाखू नियंत्रण कायदा २००३	प्रा. डॉ. संजय मारेतराव महाजन	79-82
25	मादक द्रव्याची युवा पीढीची समस्या	डॉ. विजय शंकरराव दिघारे	83-85
26	अंमली पदार्थांच्या सेवनाची कारणे व दुष्परिणाम	प्रा. लीना विलास गादेवार	86-90
27	गुटखा व खर्चाचे व्यसन नागपूर शहरातील एक	डॉ. कविता मते	91-93

प्रा. डॉ. अशोक एन. सालोटकर

(सहाय्यक प्राध्यापक)

गेविंदराव वारजुकर कला,

वाणिज्य

महा. नागभीड, जि. चंद्रपूर

मो. नं. ९४२३४१७७९५

तंबाखू ओढण्याची प्रथा तशी प्राचीन असली तरी नेमकी केव्हा व कशी उदयाला आली हे सांगणे अवघड आहे. परंतु भारतापुरता विचार करता असे म्हणता येईल की, सतराव्या शतकाच्या सुरुवातीला तंबाखू अमेरिकेतून भारतात आयात करण्यात आला या सदर्भात विवेचन करतांना डॉ. कोस्कोव्हस्की असा निर्देश करतात की, इ. स. १६०५ सालापासून भारतीय लोकांना तंबाखूची माहिती होती. व इ. स. १६१० साली सिलोन मध्ये (म्हणजे सध्याच्या श्रीलंका) तंबाखूचे पिक घ्यावयास सुरुवात झाली आणि इ. स. १६१९ पासून तर ही तंबाखू लाल समुद्राच्यामार्ग परदेशात निर्यात करण्यात येऊ लागली. तंबाखूच्या झाडाच्या लागवडीला सुरुवात झाल्याबरोबर तंबाखू ओढणे हे सार्वत्रिक झाले. पोर्तुगिजांनी भारताच्या आगमनानंतर भारतात तपकीर (तंबाखूची भुकटी) ओढणे पसंद केले. त्यांनी सिगारेट वा विडी ओढणे पसंद केले नाही कारण सिगारेट तोंडात धरल्यावर त्या माणसाची लाळ लागल्यामुळे सिगारेट मलीन होते व तो दुसऱ्याच्या (म्हणजे दुसऱ्या व्यक्तीच्या) दृष्टीने निरुपयोगी ठरते. तंबाखू ओढण्याची प्रथा भारतात अमेरिकेतून, तंबाखूच्या झाडाबरोबरच हस्तांतरित झाली हे जरी खरे असले तरी तंबाखू ओढण्यासाठी लागणारे सर्व साहित्य मात्र स्थानिक लोकांनीच निर्माण केलेले आहे. तंबाखू ओढण्याच्या या पाण्याच्या नळीची निर्मिती व विकास स्थानिक भारतीय लोकांनीच केला असून त्याला भारतात 'हुक्का' किंवा 'गुडगुडी' ह्या नावाने संबोधले जाते. तंबाखू ओढण्याच्या या पाण्याच्या नळीचे अनेक प्रकार होते. यातील कल्पना अशी की, तंबाखूचा गर मधूर हा पाण्यामधून आल्यास तो एकतर थंड होतो आणि दुसरे म्हणजे विषारी परिणामाची तिव्रता कमी होते.

मादक द्रव्य :-

प्राचीन काळापासून विविध प्रकारच्या मादक द्रव्याचा उपयोग करण्यात आला आहे. आधुनिक काळात मादक द्रव्याच्या प्रकारांमध्ये वाढ झाली आहे.

प्राचीन मादक द्रव्ये :- यात अफू व गांजा, भांग, हशीस आणि मोरिहुआना इ. अंतर्भाव होतो.

आधुनिक मादक द्रव्ये :- आधुनिक काळात औषधाच्या रूपात अनेक नशिल्या द्रव्यांची निर्मिती करण्यात आली आहे. यात मार्फिन, काम्पोज, मॅन्डेक्स, डेक्सेड्रिन, पॅथेडीन, मार्फिया, एल.एस.डी., ए.टी.पी., ट्रॅकुलाइजर इ.

अफीम :-

अफीम किंवा अफू गोळीच्या रूपात घेतली जाते. अफुपासून पेय सुध्दा बनविले जाते. अफूचा उपयोग औषधासाठी केला जातो. पोट साफ करणे किंवा पचनक्रिया योग्य होण्याकरीता अफूचा उपयोग महत्वाचा आहे. खोकला किंवा कोणत्याही प्रकारच्या दुखण्यावर अफूमुळे चांगला फायदा होतो. अफू या मादक पदार्थाच्या नशेकरीता दुरुपयोग केला जातो. त्याचे गंभीर शारीरिक परिणाम होतात. अफूमुळे भूक वाढते पण त्याचबरोबर रक्ताचे प्रमाण कमी होते. अफूच्या सेवनामुळे लिव्हर, मूत्रपिंड, हृदय या अवयवांवर वाईट परिणाम होतो.

तंबाखू प्रमाणे अफू देखील पितात. अफूच्या पिण्यावर बंदी यावी याकरीता १९४६ मध्ये 'अफीम धूम्रपान कायदा' विविध राज्यात लागू करण्यात आला. अफूची शेती ही सरकारी नियंत्रणात केली जात असल्यामुळे अफूचे उत्पादन कमी करणे शक्य झाले आहे.

Attested

Principal

G.W.College, Nagbhid.

vidyawartaTM

International Multilingual Research Journal

1st ONE DAY INTERDISCIPLINARY NATIONAL SEMINAR OF
VIDARBHA GEOGRAPHER'S ASSOCIATION, NAGPUR
ON

TOWARDS DEVELOPMENT OF TOURISM IN MAHARASHTRA STATE

(Sunday, 10th February 2019)

ORGANIZED BY
DEPARTMENT OF GEOGRAPHY,
YASHWANTRAO CHAWHAN ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE,
LAKHANDUR, DIST – BHANDARA (M.S.)

RUN BY
SHRI KISANRAO KHOBRADE EDUCATION SOCIETY, ARMORI, DIST – GADCHIROLI

CONVENOR
Dr. J. V. Dadve
Principal, YCCL & President - VGA, Nagpur

Organizing Secretary
Dr. K. Y. Thakare
HOD, Dept. of Geography Vice- Principal

Co-Convener
Prof P.M Thakare
Dr. Ganesh L. Dhote

Reg.No.U74120 MH2013 PTC 251205
Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.

At.Post.Limbaganesh,Tq.Dist.Beed
Pin-431126 (Maharashtra) Cell:07588057695,09850203295
harshwardhanpubli@gmail.com, vidyawarta@gmail.com

All Types Educational & Reference Book Publisher & Distributors / www.vidyawarta.com

विद्यार्ता: Interdisciplinary Multilingual Refereed Journal **Impact Factor 5.131 (IIJIF)**

14) Role of Literature in Promotion of Tourists Places Dr. Rakesh P. Wasnik, Bhandara, Dr. Nikita U. Mishra, Chandrapur	40
15) Tourism and Coral Reefs Prof. Yogesh Krishnarao Patil, Gadchiroli	41
16) Tourist Place Navegaon Bandh National Park Of Gondia District ... Ms. R. Kambale, S. Bhagat, M. Bisen, P. Wasnik, P. Ledade	44
17) पर्यटन : रोजगार निर्मिती का अवसर Dr. Alka Dudhbure, Dasgaon	47
18) महाराष्ट्रातील पर्यटन उद्योगाचे आर्थिक व सामाजिक अध्ययन अमोल का. बावणे, प्रा. निखिल देशमुख, चंद्रपूर	48
19) गडचिरोली जिल्ह्यातील ऐतिहासिक व प्रेक्षणीय स्थळे: एक आढावा प्रा. अरुण बी. आलेवार	51
20) तुमसर तालुक्यातील पर्यटन स्थळांचा भौगोलिक अभ्यास प्रा. ए. एस. बावनकर, तुमसर	55
21) पवनी पर्यटन स्थळ: एक भौगोलिक अभ्यास प्रा. अश्विन के. ठवरे, दिघोरी/मोठी	57
22) पर्यटनाच्या विकासात खेळाची भूमिका प्रा.डॉ. विनोद मारोतराव बळी, भंडारा	61
23) पौनी तालुक्यातील पर्यटन स्थळांचा भौगोलिक अभ्यास प्रा.डॉ. रमेश मो. बावनकुळे, भंडारा	63
24) कारंजा लाड तहसीलमधील पर्यटन यात्रास्थळांची स्थिरता आणि विकास डॉ. किशोर वाय. ठाकरे, प्रा. नितीन पी. भालेराव	66
25) पर्यटन उद्योग आणि आर्थिक विकासातील त्याची भूमिका प्रा. डि. एस. कुरंजेकार, प्रा.डॉ. एच. एम. कामडी	69
26) भंडारा जिल्ह्यातील सहानगड पर्यटन स्थळ उपेक्षित प्रा. पी. डी. डोंगरवार, भंडारा	72

Role of Literature in Promotion of Tourists Places

Dr. Rakesh P. Wasnik
Assist. Prof. in English,
Y. C. College, Lakhandur, Dist. Bhandara

Dr. Nikita U. Mishra
Assist. Prof. in English,
G. W. College, Nagbhid, Dist. Chandrapur

Introduction:

"In the middle ages people were tourists because of their religion, whereas now they are tourists because tourism is their religion.

- Robert Runcie

This apt adage is not an exaggeration because tourism is identified as one of the fastest growing and prolific industries in the world. Literature plays a very supportive role, among other factors, in promoting all sorts of tourism. Tourism has many categories like Eco-tourism, Adventure-tourism, Medical tourism, Agro-tourism, Cultural tourism, Sports tourism and a lot more.

Now a day people have strong perception to get out of the din and bustle of every day's tired and boring life and desire to get synchronized with the beauty of Mother Nature. The impact of new technologies is so vast that even the lower middle income group of people save the money throughout the year and plan the tour to some tourist places. Literature, on the other hand, motivates all sorts of readers of different income groups. It also has the great capacity to affect the human apprehension of tourism. Many writers have made many places immortalized through their literary works, description of nature's beauty, regarding tourist's spots or destination. They portrayed all beautiful aspects of particular places in such a way that the readers get inspired to visit and be

associated with those places. For the ages, the literature has definitely prompted the tourism. Literary tourism is a type of cultural tourism that deals with places and events from fictional texts as well as the lives of their authors. This could include following the route taken by a fictional character, visiting particular place associated with a novel or novelist, such as their home or visiting a poet's grave.¹ In this modern age we have, at our fingertip, the technology supported softwares and devices to we search like Kindle, iPod, iPhone, Tablets, Android Phone, Laptops and Desktop Computers and other sources of social medias. Now, it's easy to get accessed with the minute and graphic details, information and description about tourist places under the sky.

Tourism and Literature Defined:

There are many definitions of literature coined from time to time. According to Oxford Dictionary the literature is 'Written works, especially those considered of superior or lasting artistic merit'. R. J. Rees, critic and historian of 20th century points out that literature is 'writing which expresses and communicates feelings and attitudes towards life'. Literature on tourism is that recommends and portrays and thus makes the spots and places immortal. Sometimes, the writers directly or indirectly, motivate the readers to take the journey in general. The 'Father of English Essays' Francis Bacon aptly writes ".... Travel, in the younger sort, is a part of education, in the elder, a part of experience".

Like literature, tourism also has many definitions. Roughly, it means the travel to a particular place form many purposes. Tourism is defined as the 'activities of persons identified as visitors. A visitor is someone who is making a visit to a main destination outside his/her usual environment for less than year for any main purpose (including) holidays, leisure and recreation, business, health, education or other purposes This scope is much wider than the traditional perception of tourists, which included only those travelling for leisure.'

Role of Literature in Promotion of Tourists Places:

The relation between literature and

71st ALL INDIA COMMERCE CONFERENCE

(Annual Conference of the Indian Commerce Association)

20 - 22 December 2018

Organized by : DEPARTMENT OF COMMERCE, Osmania University, Hyderabad, Telangana State.

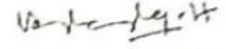
CERTIFICATE

This is to certify that Prof. /Dr. /Mr. /Ms. Dr. Vijay Arjun Bankar, G.W. College Nagbhid. has presented a paper titled The Role of Globalisation on Entrepreneurship Development. in the "TECHNICAL SESSION - II :

"DIGITAL MARKETING : OPPORTUNITIES AND IMPLICATIONS" at 71st All India Commerce Conference held at Osmania University during 20-22 December 2018.

Prof. Subhash Garg
President
Indian Commerce Association

Prof. Narendra Kumar
Secretary
Indian Commerce Association

Prof. H Venkateshwarlu

Attested

Principal

Prof. Prashanta Athma
Organising Secretary
71st AIC Conference

Prof. Arun Gaikwad
Chairperson
Seminar Session

251